

آخرین بهار شاتل‌های فضایی

پس از ماه‌ها تأخیر و مسائل عجیب و بی‌سابقه‌ای که به پرسنل پروازی مربوط می‌شود ناسا نهایتاً تاریخ مشخصی را برای آخرین مأموریت شاتل تعیین کرد. اگر این بار همه چیز به خوبی و بر طبق برنامه پیش رود باید گفت بهاری که در پیش روی داریم آخرین بهار عصر شاتل‌های فضایی خواهد بود.

جام جم آنلاین: پس از ماه‌ها تأخیر و مسائل عجیب و بی‌سابقه‌ای که به پرسنل پروازی مربوط می‌شود ناسا نهایتاً تاریخ مشخصی را برای آخرین مأموریت شاتل تعیین کرد. اگر این بار همه چیز به خوبی و بر طبق برنامه پیش رود باید گفت بهاری که در پیش روی داریم آخرین بهار عصر شاتل‌های فضایی خواهد بود.

قرار است شاتل دیسکاوری در تاریخ 24 فوریه (5 اسفند) آخرین مأموریت خود به سوی ایستگاه فضایی بین‌المللی را تجربه کند. گذشته از آن ناسا اعلام کرده است که شاتل اندیور نیز آخرین مأموریت فضایی خود را در ماه آوریل (فروردین - اردیبهشت) انجام می‌دهد و در همین حال گفته می‌شود شاتل آتلانتیس نیز در سکوی پرتاب منتظر خواهد ماند تا اگر اتفاق پیش‌بینی نشده‌ای روی دهد از آن به عنوان شاتل جایگزین استفاده شود.

از این رو اگر شاتل اندیور دچار اشکالی شود ناسا ناچاراً از آتلانتیس به عنوان آخرین شاتل استفاده می‌کند که راهی فضا و ایستگاه فضایی بین‌المللی خواهد شد. اگر تمامی این تاریخ‌ها و اما و اگرها را کنار هم بگذاریم به این نتیجه می‌رسیم که بهار سال 1390 آخرین دوران باشکوه شاتل‌های فضایی خواهد بود. دورانی که با فراز و نشیب‌های تاریخی همراه بوده است. بدون شک انفجار 2 شاتل چلنجر و کلمبیا را می‌توان به عنوان تلخ‌ترین دوران حیات شاتل‌های فضایی برشمرد.

چند روز پیش سناتور بیل نلسون از دموکرات‌های ایالت فلوریدا و یکی از فضاوردان سال‌های نه چندان دور ناسا گفته بود که سومین مأموریتی که در برنامه آینده شاتل‌ها گنجانده شده است ممکن است انجام نشود و این درحالی روی می‌دهد که نقایص موجود در مخزن سوخت شاتل دیسکاوری بیشتر از محاسبات دانشمندان ناسا شود. قرار بود این شاتل در پاییز سال 2010 راهی مدار زمین شود اما این مأموریت لغو شد. علت لغو این مأموریت شکاف بزرگ 6 متری بود که مهندسان شاتل آن را در بخشی از بدنه مخزن آن شناسایی کرده بودند.

اگر شاتل با چنین وضعیتی راهی فضا شود بدون هیچ شکی فاجعه‌ای همچون انفجار شاتل‌های چلنجر و کلمبیا در انتظار فضاوردان خواهد بود. برخی دانشمندان ناسا و همچنین سناتور بیل نلسون پیشنهاد داده بودند که اگر مشکلات فنی مخزن شاتل دیسکاوری قابل رفع نباشد می‌توان از مخزن شاتل آتلانتیس در شاتل دیسکاوری استفاده کرد.

اکنون به نظر می‌رسد همه چیز برای پرتاب شاتل دیسکاوری آماده باشد هرچند به خوبی روشن است که مقامات ارشد ناسا نگرانی‌های بی‌پایانی از آینده این چند مأموریت آخر شاتل دارند.

البته مشکلات و به هم ریختگی برنامه‌ها در این مأموریت تنها مربوط به خود شاتل نمی‌شود بلکه فضاوردان آن نیز مشکلاتی داشته‌اند که در نتیجه آن ناسا مجبور شده است تغییراتی در آرایش فضاوردانی که با آخرین دیسکاوری راهی ایستگاه فضایی بین‌المللی می‌شوند ایجاد کند.

تیم کوپرا یکی از فضاوردانی بود که از مدت‌ها پیش برای این مأموریت انتخاب شده بود اما در تصادفی که با یک دوچرخه داشته است او را از این مأموریت محو کرد تا استفان براون باتجربه که پیش از این پیاده‌روی فضایی نیز در کارنامه خود دارد جایگزین وی شود. ناسا در مأموریت اندیور نیز ناچار شد تغییراتی در ترکیب فضاوردانی که راهی ایستگاه فضایی بین‌المللی می‌شوند ایجاد کند.

آغاز این ماجرا به حادثه تیراندازی مربوط می‌شود که طی آن گابریل گیفورد از اعضای کنگره آمریکا دچار جراحات شدیدی شد. همسر وی یعنی اسکات کلی فرمانده فضاوردان مأموریت شاتل اندیور بود که به ناچار مجبور می‌شود به جای رفتن به فضا در کنار همسرش در خانه و تحت نظارت شدید نیروهای امنیتی بماند.

اما تمام این قضایا در یک طرف و ماجرای ته کشیدن بودجه ناسا برای انجام مأموریت آتلانتیس در یک طرف دیگر. براساس برنامه‌ریزی‌هایی که از قبل انجام شده بود قرار بود کنگره آمریکا بودجه 100 میلیون دلاری برای این مأموریت در اختیار ناسا قرار دهد اما هنوز خبری از آن نشده است.

نکته: بهار سال 1390 آخرین دوران باشکوه شاتل‌های فضایی خواهد بود. دورانی که با فراز و نشیب‌های تاریخی همراه بوده است. بدون شک انفجار 2 شاتل چلنجر و کلمبیا را می‌توان به عنوان تلخ‌ترین دوران حیات شاتل‌های فضایی برشمرد البته مقامات ارشد ناسا دست روی دست گذاشته‌اند و از هم‌اکنون برنامه‌های آماده‌سازی فضانوردان و شاتل را آغاز کرده‌اند. آنها امیدوارند که تا ماه مارس (فروردین) کنگره این بودجه را نیز در اختیار آنها قرار دهد.

دقیقا از همان زمانی که اعلام شد شاتل‌های ناسا در سال 2010 بازنشسته می‌شوند بحث درباره جایگزین شاتل‌ها تا زمان آغاز مأموریت‌های نسل بعدی فضایی‌های ناسا یعنی اوریون آغاز شد. در این مدت نظرات و پیشنهادات زیادی مطرح شده است که از جمله آنها می‌توان به استفاده از کپسول‌های فضایی روسیه یا همان سایوزها اشاره کرد.

با این حال اخیرا خبرهای جالب توجهی در این زمینه به گوش می‌رسد. گفته می‌شود ناسا قصد دارد در مأموریت‌های ایستگاه فضایی بین‌المللی یک فضایی‌های ژاپنی را جایگزین شاتل‌های خسته خود کند.

برخی رسانه‌های خبری در روزهای اخیر گزارش‌هایی منتشر کرده‌اند مبنی بر این‌که ناسا و آژانس فضایی ژاپن مذاکرات غیر رسمی را درخصوص بازنشستگی شاتل و جایگزینی آن با یک فضایی‌های ژاپنی موسوم به HTV-2 آغاز کرده‌اند. این فضایی‌های ژاپنی با هزینه‌ای بالغ بر 14 میلیون یورو ساخته شده و قرار است تبدیل به بزرگ‌ترین رویداد تاریخ 50 ساله گسترش برنامه‌های فضایی ژاپن شود.

این فضایی‌های استوانه‌ای به طول 10 متر و قطر 4/4 متر است و این توانایی را دارد تا حداکثر 6 تن بار حمل کند. اگر چنین ایده‌ای به واقعیت تبدیل شود مقامات ارشد ناسا در چند سالی که به آغاز به کار فضایی‌های اوریون در سال 2018 باقی مانده است نگرانی چندانی نخواهند داشت.

شاتل‌ها در دوران باشکوهی که داشته‌اند خدمات زیادی به توسعه دانش فضایی بشر کرده‌اند. این سازه‌های بزرگ فضایی که به حق از آنها به عنوان پیچیده‌ترین ماشین آلات ساخت دست بشر یاد می‌شود فضانوردان را تنها در مدت کمتر از چند دقیقه از اتمسفر زمین خارج می‌کنند حال آن‌که تا همین چند دهه پیش فاصله گرفتن از زمین و عبور از مرزهای زمین رؤیایی بیش نبوده است.

نخستین پرواز شاتل در تاریخ 12 آوریل سال 1981 میلادی با شاتل کلمبیا و با خلبانی جان یانگ و رابرت کریمن با موفقیت انجام شد و بدین ترتیب شاتل‌های فضایی وارد عرصه برنامه‌های فضایی شدند.

از آن زمان تا به اکنون ساخت ایستگاه فضایی بین‌المللی در صدر مأموریت‌های شاتل بوده است. در دنیای امروز از شاتل به عنوان سمبل کاوشگری بشر در فضا یاد می‌شود.

این سمبل، بشر را تا به آنجا پیش برده است که اکنون مقدمات بازگشت دوباره به ماه و در ادامه سفر به مریخ در برنامه اصلی ناسا و آژانس فضایی اروپا قرار گرفته است. تنها چند هفته دیگر دوران باشکوه شاتل‌ها پایان می‌یابد و از هم‌اکنون باید منتظر رونمایی از فضایی‌های جدید ناسا بود، فضایی‌هایی که گفته می‌شود تیم بزرگی از دانشمندان و مهندسان به طور 24 ساعته بر روی آن کار می‌کنند.

مهدي پيرگزي / جام‌جم